

BOERYDS GRAVFÄLT

En domarring är en gravanläggning som består av ett udda antal, ofta 7 eller 9, resta stenar i form av en gles ring. På detta gravfält sydväst om Jönköping finns ett tjugotal synliga gravar varav 17 domarringar, 4 resta stenar, en rund stensättning med stenkista och två treuddar. Domarringarna är 4–10 meter i diameter och treuddarna är 13–20 meter stora. En 200 meter lång stig åt norr leder dessutom fram till ytterligare flera domarringar på ett mindre gravfält.

I början av 1930-talet restaurerades gravfältet. Tidigare var domarringarna knappt urskiljbara. I samband med restaureringen grävde man delvis ut stenkistan i den runda stensättningen. Inga fynd gjordes då.

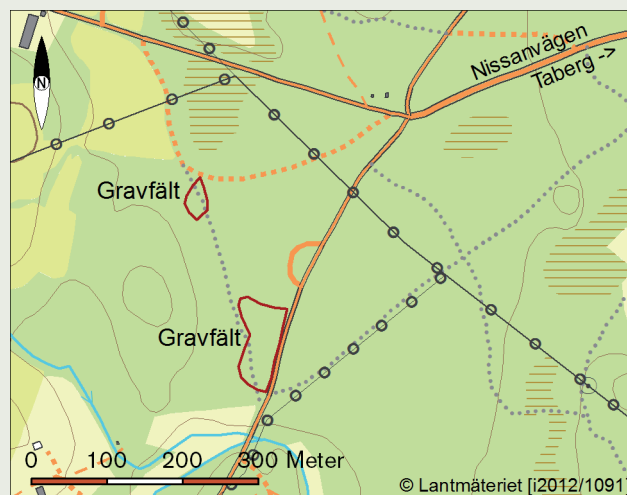
Domarringar har tilldragit sig människors intresse genom alla tider. Exempelvis förmodade Carl von Linné att de var tingsplatser, medan andra har trott att de använts för sjukdomsbot, gudaoffer, astronomiska studier eller varit samlingsplatser vid större högtider.

Arkeologiska utgrävningar av domarringar visar att de anlades som gravmarkeringar över människor som kremerats. I de nedgrävda gravgömmorna ligger de brända benen, men också föremål som tillhört den döde. I den närmast undersökta domarringen i Porteshult, 3 km sydöst om Månsarp, hittades brända ben från en 50-årig man, en kniv, en kam och flera spelbrickor av ben och glas. Den graven daterades till perioden 200-tal till 400-talet e.Kr.

Treuddar förekommer spritt över hela Jönköpings län. De kan dateras till järnåldern (500 f.Kr.–1050 e.Kr.). Den speciella formen tolkas ofta symboliskt, till exempel att den representerar världsträdet Yggdrasils tre rötter. I äldre tid uppfattades platser med treuddar som kultplatser och i folkliga uppteckningar benämns de som "jättegravar". På gravfält av yngre järnålderstyp har de ofta visat sig vara markeringar för gravar, men de förekommer också ensamliggande och på gravfält av äldre järnålderstyp, som Boerydsgravfältet, och de kan då möjligen haft en annan funktion.

Domarringarna står tätt. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 59

HITTA HIT

Från Taberg: Vik av från Bergslagsvägen och kör Nissanvägen mot nordväst knappt 3 km till ett vägmot. Ta vänster, söderut, och kör ca 300 meter. Gravfältet ligger invid vägen och har skyltning.

Koordinater:

N 6394035/E 443399
(SWEREF 99 TM) // N 57°
41' 5,91", E 14° 3' 2,63"
(WGS84)

På gravfältet i Boeryd är domarringarnas resta stenar särskilt iögonfallande. Foto Jönköpings läns museum.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Läns museet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämnarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgränder med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturresevat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställena varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snarlig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

